

APREIŠKIMO
ŠVENČIAUSIAJAI
DIEVO GIMDYTOJAI
AKATISTAS

KAUNAS 2018

Nihil obstat:

Mons. A. Grušas
Kauno arkivyskupijos kansleris
Kaunas, 2008 08 19

Imprimatur:

✠ SIGITAS TAMKEVIČIUS SJ
Kauno arkivyskupas metropolitas
Kaunas, 2008 08 19
Nr. 344

Vertėjas ir sudarytojas kun. LAIMONAS NEDVECKAS

Antras pataisytas leidimas

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės
Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų
banke (NBDB)

Himnas Akātistas yra vienas gražiausių Bažnyčios kūrinių Dievo Motinos garbei. Šis himnas priklauso Rytų Bažnyčios tradicijai. Beveik visa rašytinė tradicija šį himną pateikia neįvardydama autoriaus. Lotyniškoji jo versija, apie 800-uosius metus redaguota Venecijos vyskupo Kristupo, sako, kad autorius yra Gėrmanas iš Konstantinopolio, miręs 733 metais. Tradicija Akatisto atsiradimą sieja su VII a. pradžios avarų žygiu prieš Konstantinopolį. Miesto apgultis buvus labai nuožmi. Žmonės, matydami žymią priešų jėgų persvarą, kaip niekad suvokė savo bejėgiškumą ir šaukėsi Dievo pagalbos bei Mergelės Marijos užtarimo. 626 m. avarų antpuolis vadovaujant karvedžiui Heraklėjui buvo stebuklingai atremtas. Padavimas byloja, kad pergalės proga Konstantinopolio diakonas Georgijus Pisidas, tarnavęs Blachernuose esančios Dievo Motinos bažnyčioje, sukūrė himną Akātistą, apgiedantį Apreiškimą Mergelei Marijai ir Dievo Sūnaus Įsikūnijimo slėpinį. Tame himne taip pat apgiedama ir stebuklinga Mergelės Marijos pagalba apgultiesiems:

*Tave, Káržyge nenugalimoji,
Už pergalės padėkos liaupsėm apgiedu aš, Tavo miestas,
Kurį nuo negandų visų išvadavai,
O Dievo Gimdytoja! (1 kond.)*

Padavimas pasakoja, kad Akātistas pirmą kartą giedotas Blachernų Dievo Motinos bažnyčioje, kurioje iki XVI a. pabaigos buvo ikona, vaizduojanti, kaip Dievo Motina imperatorių Heraklėją lydi į mūšį prieš avarus. Vienas padavimų pasakoja, kad patriarchas Sėrgijus II, atrėmus apgultį, Akātistą įsakęs giedoti miesto aikštėje kaip padėką Dievo Motinai už stebuklą.

Kiti padavimai sako, kad šias liaupses Dievo Motinai sukūręs patsai tuometinis Konstantinopolio patriarchas Sėrgijus II ar garsusis bažnytinių giesmių kūrėjas šv. Romānas Gražiagiesmis, gyvenęs VI a. pabaigoje. Vis dėlto daugelis tyrėjų Akātisto autoriumi laiko Georgijų Pisidą, nes Akātisto jambinė eilėdara, motyvai ir

žodynas yra būdingi ir kitiems Georgijaus poetiniams kūriniais. Stačiatikių liturginėse knygose dažnai Akātisto pradžioje įterpiama antraštė: „Palaimintojo Georgijaus Pisido kūrinys“.

Nemažai kritikų teigia, jog palaimintasis Georgijus parašęs tik įžanginį kondaką „Tave, Karžyge...“, o visa likusi dalis galėtų būti vieno iš Chalkedono Tėvų darbas. Kompozicijos data būtų V a. antra–VI a. pirma pusė. Kadangi šis garbingas, brandus kūrinys yra iš seniausios Bažnyčios Tradicijos, iš to laikotarpio, kai Bažnyčia dar nebuvo pasidalijusi, jis priimtinas ir giedotinas visose Bažnyčiose ir visose bendruomenėse.

Akātistas Rytuose liturgijos dalimi tampa VIII a., o IX a. šis himnas buvo įtrauktas į Bizantijos liturgijos Gavėnios penktosios savaitės šeštadienio iškilmingas Rytmetinės pamaldas. Ta diena taip ir vadinama: Akātisto šeštadienis. Tai siejama su artėjančia švente – Viešpaties Apreiškimu (kovo 25-osios dienos liturgijoje dar ir dabar yra šio himno dalis). Šis iki šiol nepralenkiamas teologijos ir Marijos dvasingumo kūrinys Gavėnioje giedamas ne tik dėl šios artėjančios Apreiškimo šventės. Plačiąja prasme, Dievo Gimdytojos garbei skirtasis himnas Gavėnioje giedamas dar ir todėl, kad jis tarsi veda nuo Kalėdų slėpinio į Velykinį, nuo Dievo Žodžio išikūnijimo į Jo mirties ir Prisikėlimo Velykas.

Rytų Bažnyčiose Akātisto liturgijoje yra ir daugiau elementų: giedamos litaninės maldos, Trisagionas (t. y. mūsų maldavimų „Šventas Dieve“ pirmoji eilutė), *Tėve mūsų*, psalmės, antifonos.

Pats žodis *Akātistas* nėra tikrinis himno pavadinimas. Tai tarsi paaiškinimas, pridėtas kūrinio pradžioje. „A-kathistos“ graikų kalba reiškia „ne sėdinti“: bendruomenė iš didžios pagarbos Dievo Motinai jį turi giedoti atsistojusi lygiai taip, kaip ir klausydama Evangelijos (graikiškai gerosios žinios paskelbimas ir Apreiškimas Dievo Motinai reiškiami tik vienu žodžiu – Evangelismós).

Kai kurie himno struktūros bruožai siejasi su 21-ajame Apreiškimo apaštalui Jonui skyriuje pavaizduotos dangiškosios Jeruzalės paveikslu. Marijos visas grožis ir tobulumas apgiedamas kaip Bažnyčios paveikslas, tai Nuotaka be žemiškojo jaunikio, Mergelė – Avinėlio Nuotaka.

Himnas sudarytas iš 12 kondakų (gr. *kontakion*) ir 12 ikų (gr. *ikos* – buveinė, namas, menė, kambarys) – iš viso iš 24 dalių arba 12 giesmių, kurių kiekvieną sudaro kondakas ir ikas. Graikų abėcėlė turi 24 raides, todėl himnas sukurtas taip, kad kiekviena giesmės dalis, pradėta vis nauja abėcėlės raide, sudarytų abėcėlinį akrostichą. Himne galime išvėlgti dvi plotmių grupes. Pirmoji –

istorijos ir tikėjimo, kurie tarsi susijungia ir kartu supriešinami vienas kitam. Antroji grupė – **kristologinė ir ekleziologinė** plo-
tmės, besipinančios tarpusavyje ir papildančios viena kitą. Jose ir
atskleidžiamas Dievo Motinos slėpinys.

Taigi himno 12 giesmių atliekama taip: giesmės dalį kondaką
teologine mintimi, laikantis pasakojimo ir tikėjimo tiesų, papildo
ir plėtoja ikas, pasitelkdamas Marijos sveikinimus ir išvardijamąją
eilėdarą. Kondakai, kurie beveik visada pradedami kristo-
logine tema, užbaigiami priegiesmiu, skirtu Kristui: Aleliuja. Kiekvieną
iką užbaigia tas pats priegiesmis: Sveika, Nuotaka Mergele. Taigi
himnas yra kristologinis ir mariologi-
nis.

Pirmoji Akatisto dalis (1–6 giesmės) yra Kalėdų slėpinio
tema, besiremianti Luko ir Mato evangelijų pirmųjų dviejų skyrių
pasakojimais apie Apreiškimą, Įsikūnijimą, Jėzaus gimimą, išmin-
čius ir kūdikystę. Antroji dalis (nuo 7-osios iki 13-osios giesmės)
pateikia ir apgieda tai, ką apie Mariją išpažino Bažnyčia, ypač Efe-
zo ir Chalkedono laikotarpiu, t. y. apie Marijos vaidmenį išgany-
mo istorijoje.

Parengė

*kun. Mindaugas Pukštys,
kun. Laimonas J. Nedveckas*

APREIŠKIMO
ŠVENČIAUSIAJAI
DIEVO GIMDYTOJAI
AKATISTO LITURGIJA

ALTORIAUS PARUOŠIMAS: ant altoriaus uždegamos žvakės, viduryje ant altoriaus ar už jo pastatomas kryžius. Jei bus skaitoma Evangelija, bet evangeliaras nenešamas procesijoje, jis padedamas ant altoriaus kaip per Mišias. Altoriaus kairėje pusėje (žiūrint nuo bažnyčios durų) paruošta vieta (maždaug altoriaus mensos aukštyje) Dievo Gimdytojos ikonai, aplinkui – degančios žvakės. Vieta ikonai paruošta taip, kad aplink altorių būtų galima apeiti smilkant.

LITURGIJAI REIKIA: kryžiaus, Dievo Motinos ikonos, 2 smilkytuvų, 2 laivelių, Rytų Bažnyčių liturgijoje naudojami smilkalai (jei nėra malonų kvapsnį skleidžiančių smilkalų, visai nesmilkoma!!!), Akatisto teksto ir apeigų aprašo, Žodžio liturgijai pultelio, apdengto gražiu audeklu.

LITURGIJAI VADOVAUJA pagrindinis celebrantas (vyskupas, kunigas arba diakonas), vyskupui arba kunigui patarnauja 1 arba 2 diakonai (ir kiti patarnautojai), I ir II kantoriai (gali būti ir vienas), choras, susirinkusi liaudis.

KAI NĖRA DVASININKO, Akatisto apeigose tik giedama, Akatistas pradedamas ir baigiamas paprastu persižegnojimu arba kaip Vakarinėje, altorius nebučiuojamas, ikonos papėdėje galima pastatyti užkurtą smilkytuvą arba indą su žarijomis ir įberti smilkalų, tačiau kitokiais būdais nėra smilkoma.

CELEBRANTŲ LITURGINIAI DRABUŽIAI: apeigoms vadovaujantis vyskupas arba kunigas apsivelka kamžą arba albą, užsideda baltą stulą, apsisiaučia tokios pat spalvos kapa; labai derėtų, kad vyskupas apeigose naudotų mitrą ir pastoralą; diakonas, ar vadovautų liturgijai, ar asistuetų pagr. celebrantui, velkasi albą, stulą ir dalmatiką (!). Žinotina, kad pagal paprotį Mergelės Marijos pamaldose galimi dėvėti ir žydri ar mėlyni drabužiai. Šio papročio labai patartina laikytis ten, kur jis dar išlikęs.

PRADŽIA: procesija, nešina kryžiumi, Dievo Motinos ikona, pvz., paimta į drobinį rankšluostį, su smilkytuvais ir smilkalais iš bažnyčios galo centrine nava eina link altoriaus giedant chorui ir susirinkusiai liaudžiai liturginio laiko Mergelės Marijos antifoną arba giesmę „Sveika, Marių Žvaigžde šviesi“ („*Ave maris stella*“):

1. Sveika, Marių Žvaigžde šviesi,
Kristų Dievą žindžiusi,
Mergele tyriausioji,
Dangų mums atveri.

2. Žinia Tau paskelbta: „Sveika!“
Per Gabrieliaus lūpas.
Tebūn' ramybė mums tikra,
Mums būk nauja Ieva.

3. Iš kaltės pančių išvaduok,
Suteik mums dangiškos šviesos,
Nutolink mūs' visų vargus,
Malonių gausą duok.

4. Būk motina visų žmonių,
Kad išklausytų mūs' maldų
Panoręs tapt tarnu, žmogum –
Tavuoju gimt Sūnum.

5. Mergele įstabi, Tu tik viena –
Tu nuolankiausioji visų –
Mus, išvaduotus iš kalčių,
Romius puošk tyrumu.

6. Duok mums gyvent šventai kaip Tu,
Ramybės veski mus keliu,
Kad, Jėzų Viešpatį išvydę,
Rastum' džiaugsmą didį.

7. Šlovė Dievui Tėvui didžiausia –
Ji ir Kristui aidi,
Ir Dvasiai, širdis guodžiančiai,
Niekad nepaliauja. Amen.

1. Ave, maris stella,
Dei mater alma,
atque semper virgo,
felix cæli porta.
2. Sumens illud „Ave“,
Gabriélis ore,
funda nos in pace,
mutans Evæ nomen.
3. Solve vincla reis,
profer lumen cæcis,
mala nostra pelle,
bona cuncta posce.
4. Monstra te esse matrem,
sumat per te precem
qui pro nobis natus
tulit esse tuus.
5. Virgo singuláris,
inter omnes mitis,
nos culpis solútos
mites fac et castos.
6. Vitam præsta puram,
iter para tutum,
ut vidéntes Iesum
semper collætémur.
7. Sit laus Deo Patri,
summo Christo decus,
Spirítui Sancto
honor, tribus unus. Amen.

Advento laiku ypač tiktų giedoti „Rasokit, dangūs“ arba lotyniškai „Rorate, coeli“.

Rasokit, dangūs, iš savų aukštybių.
Debesys lykit lietumi teisybės!
Išdžiūvus žemė teatsigaivina
Ir Atpirkėją mums teisdaigina.

Kaip tamsią naktį klysdamas keleivis
Į dangų žvelgia, ar neprasiblaivęs,
Taip amžiais žmonės, klydę ir klajoję,
Dangaus pagalbos šauktis nesustoja.

Kaip ryto saulės laukia vyturėliai,
O Dieve, laukiam mes, akis pakėlę;
Šaukiam pagalbos žmonės nusidėję,
Meldžiamo, prašom siųsti Atpirkėją.

O Dieve Tėve, geras, gailestingas,
Išgirsk maloniai maldą ilgesingą;
Siųsk savo Sūnų – mums teviešpatauja
Ir mūsų žemei duoda veidą naują.

Kantoriai: Rorate cœli desuper, et nubes pluant iustum.

Choras: Rorate cœli desuper, et nubes pluant iustum.

Kantoriai: Ne irascaris Domine, ne ultra memineris
iniquitatis:
ecce civitas Sancti facta est deserta:
Sion deserta facta est:
Jerusalem desolata est:
domus sanctificationis tuæ et gloriæ tuæ,
ubi laudaverunt te patres nostri.

Choras: Rorate cœli desuper, et nubes pluant iustum.

Kantoriai: Peccavimus, et facti sumus tamquam
immundus nos,
et cecidimus quasi folium universi:
et iniquitates nostræ
quasi ventus abstulerunt nos:
abscondisti faciem tuam a nobis,
et allisisti nos in manu iniquitatis nostræ.

Choras: Rorate cœli desuper, et nubes pluant iustum.

Kantoriai: Vide Domine afflictionem populi tui,
et mitte quem missurus es:
emitte Agnum dominatorem terræ,
de Petra deserti ad montem filiæ Sion:
ut auferat ipse iugum captivitatis nostræ.

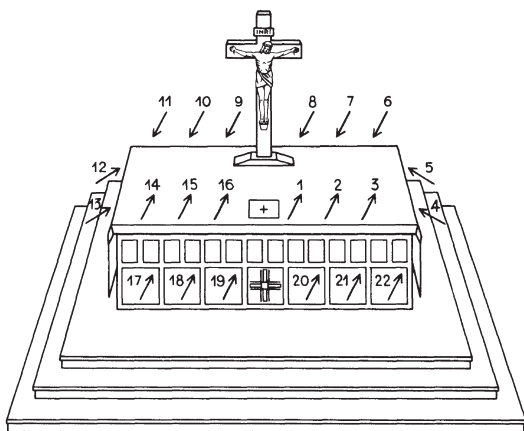
Choras: Rorate cœli desuper, et nubes pluant iustum.

Kantoriai: Consolamini, consolamini, popule meus:
cito veniet salus tua:
quare mærore consumeris, quia innovavit te
dolor?
Salvabo te, noli timere, ego enim sum Dominus
Deus tuus,
Sanctus Israël, Redemptor tuus.

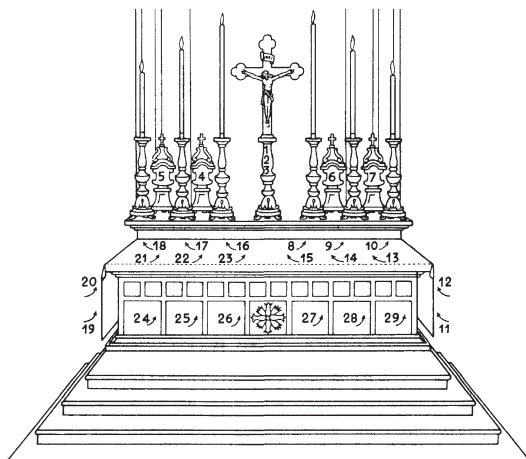
Choras: Rorate cœli desuper, et nubes pluant iustum.

Atėjus procesijai prie centrinio altoriaus, pagrindinis celebrantas prieš jį žemai nusilenkia arba, jei bažnyčioje Tabernakulis centre, priklaupia. Kryžius ir ikona pastatomi jiems skirtose vietose. Jei numatyta smilkyti, celebrantas eina tiesiai prie altoriaus, jį pabučiuoja kaip šv. Mišių pradžioje ir atsistoja vadovavimo vietoje, t. y. prieš altorių laiptų papėdėje, atsisukęs į altorių ir kryžių (!). Jei nesmilcoma, altorius nebučiuojamas. Į smilkytuvą celebrantas beria smilkalų ir juos laimina įprastu būdu. Altorių ir kryžių smilko pagal čia pateiktas apeigas.

Atitrauktas altorius, pasmilkius kryžių, smilkomas taip:

Jei smilkomas senasis altorius:

Jei ant senojo altoriaus nėra 4, 5, 6 ir 7 skaičiais pažymėtų relikvijorių ar šventųjų atvaizdų, tie mostai smilkant praleidžiami smilkymą tęsiant nuo 8-ojo.

Po himno kantoriai arba choras be jokios pertraukos gieda
Apreiškimo Mergelei Marijai troparą:

TROPARAS

Arkangelas minty įsakymą slaptinę gavęs
ir Juozapo palapinėn skubiai įžengęs,
Tyriausiajai Mergelei tarė:
Tu visą priėmei Tą,
Kurs likdamas toks pat nužengimu palenkė dangų.
Išvydęs Jį iščiose Tavo
Pavidalą tarno priėmus,
Netverdamas nuostaba Tau giedu:
Sveika, Nuotaka Mergele!

Baigęs smilkyti kunigas grįžta į vadovavimo vietą prieš altorių
laiptų papėdėje, atsisukęs į altorių ir kryžių, pradeda pamaldas
giedodamas ir žegnodamasis kaip Vakarinėje:

Pagr. celebr.: Dieve, ateik man padėti.

Atliepas: Viešpatie, skubėk manęs gelbėti.

Visi lenkiasi:

Pagr. celebr.: Garbė Dievui – Tėvui ir Sūnui, ir
Šventajai Dvasiai.

Visi atsitiesia:

Atl.: Kaip buvo pradžioje, dabar ir visados, ir per
amžius. Amen.

(Ne Gavėnios metu) Aleliuja.

1 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Tave, Káržyge nenugalimoji,
Už pergales padėkos liaupsėm apgiedu aš, Tavo
miestas,
Kurį nuo negandų visų išvadavai,
O Dievo Gimdytoja!
Todėl, turėdama neįveikiamą galybę,
Nuo visokių pavojų mane gelbėk,
Idaūt sveikinčiau Tave: Sveika, Nuotaka Mergele!

LIAUDIS:

Sveika, Nuotaka Mergele!

Pradėjus giedoti 1 Iką pagrindinis celebrantas smilko Dievo Motinos ikoną 2x2, pastatytą jai skirtoje vietoje. Paskui, atsistojęs centrinio altoriaus laiptų papėdėje veidu į tikinčiuosius, smilko pamaldų dalyvius kaip per šv. Mišias (1x2 tiesiai, 1x2 į kairę, 1x2 į dešinę). Kantoriai ir choras gieda jiems skirtas dalis.

Smilkytuvą iš celebranto perima vienas iš diakonų. Tada abu diakonai, kantoriams ir chorui giedant toliau, *lėtai* (!) eina vidurinė nava durų pusėn ir smilko tikinčiuosius. Tikintieji, prisiartinus smilkytojui, lenkiasi. Pasiekę duris, diakonai išsiskiria į priešingas puses, pasukdami į šonines navas: smilko šoninių navų paveikslus (prieš kiekvieną nusilenkdami ir pasmilkydami tiesiai 3x2) ir šoninėse navose esančius žmones. Prie centrinio altoriaus, kur jau stovi pagr. celebrantas, diakonai grįžta šoninėmis navomis. Kol giedami likusių Iką „Sveika...“, pagr. celebrantas ar abu diakonai eina smilkyti Dievo Motinos ikonos ir pasmilkę grįžta prie celebranto, atsistodami jam iš šonų apie pusantro žingsnio atstumu.

1 IKAS

II KANTORIUS:

Arkangelas iš dangaus pasiūstas buvo
Gimdytojai Dievo „Sveika“ ištarti.
Dvasios balsu prabilęs
Tave jis išvydo, Viešpatie, priimant kūną ir sudrebėjo;
Nuostabos pagautas, jis taip Jai tarė:

LIAUDIS:

– „Sveika, per kurią džiaugsmas suspindėjo!
Sveika, per kurią prakeikimas liovės!
Sveika, kuri iš nuopuolio šauki Adomą!
Sveika, kuri nuo ašarų vaduoja Ievą!

Sveika, žmonių mintims nepasiekiamoji aukštybe!
Sveika, net angelų akims neįžvelgiamoji gelme!
Sveika, nes esi Valdovo sostas!
Sveika, kuri nešioji Laikantį Visatą!

Sveika, Žvaigžde, Saulę mums parodanti!
Sveika, nes esi dieviškojo įsikūnijimo iščios!
Sveika, per kurią kūrinija atgimsta!
Sveika, dėl kurios garbinamas Tvėrėjas!

Sveika, Nuotaka Mergele!“

2 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Tyrumą savo matydama Šventoji
Drąsiai Gabrieliui taria:
„Keista tavo žodžių reikšmė
Ir sunkiai suvokiamą mano širdžiai –
Kaip pradėsiant iščiose be vyro
Ir gimdysiant mane skelbi, sveikindamas „Aleliuja!“?

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

2 IKAS

II KANTORIUS:

Nepažintiną slėpinį siekdamą suprast Mergele
sušuko Dievo tarnui:
– „Argi tyros iščios gali pagimdyti Sūnų? –
Pasakyk tu man!“
Virpėdamas iš pagarbos, jis atsiliepdamas Jai tarė:

LIAUDIS:

– „Sveika, patarimu neapsakomus slėpinius
atskleidžianti!
Sveika, nes Tu – tikėjimas tuo, prieš ką nutylama!
Sveika, Kristaus stebuklų prādžia!
Sveika, Jo tiesų esme!

Sveika, nes Tu – laiptai, kuriais iš dangaus nužengė
Dievas!
Sveika, nes Tu – tiltas, kuris į dangų žmones veda!
Sveika, stebukle, dėl kurio angelai neteko žado!
Sveika, demonų apraudotinas sutriuškinime!

Sveika, neapsakomą Šviesą pagimdžiusi!
Sveika, neatskleidusi paslapties, kaip pradėjusi!
Sveika, išminčius išmintimi pranokstanti!
Sveika, tikinčiųjų protus apšviečianti!

Sveika, Nuotaka Mergele!“

3 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Tada Aukščiausiojo galybė pridengė šešėliu,
Kad vyro nepažinusi pradėtų.
Jos iščias gausingas kaip derlingą dirvą parodė Jis
visiems,
Kurie trokšta pjaut išganymą giedodami „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

3 IKAS

II KANTORIUS:

Dievu iščiose nešina Mergelė nuskubėjo pas Elzbieta.
Jos kūdikis, sveikinimą vos tik pažinęs, nudžiugo
Ir šoktelėjimu lyg giesmė
Gimdytojai Dievo prabilo:

LIAUDIS:

– „Sveika, nevýstančiosios palmės daige!
Sveika, amžinųjų vaisių dirva!
Sveika, per kurią Valdovas žmonių mylėtoju tapo!
Sveika, gyvybės Davėją pagimdžiusi!

Sveika, dirva, kuri gailestingumo gausybę mums
želdai!

Sveika, permaldavimo apstybe trykštanti puōta!
Sveika, lyg Rojus gausingas pražystanti!
Sveika, nes parengi Tu sieloms uostą!

Sveika, maldos smilkale kvapnusi!
Sveika, sutaikinime viso pasaulio!
Sveika, Dievo palankume mirtingiesiems!
Sveika, kuri mirtingiems Dievu pasitikėjimą duodi!

Sveika, Nuotaka Mergele!“

4 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Tyrasis Juozapas Tave, Nepalytėtoji, skaisčią
matydamas
Ir blaškomas širdy audros abejonių,
Jog neištikima slapčia esi, o Tyriausioji,
Dvasios apie Tavo šventąjį pradėjimą pamokytas,
Džiaugsmingai sušuko: „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

4 IKAS

II KANTORIUS:

Kai piemenys išgirdo angelus įsikūnijusio Kristaus
artumą šlovinant,
Pas Ganytoją nubėgo,
Tačiau išvydo be klišaudos Avinėlį ant Marijos
kelių besiganantį;
Jie taip Jai garbindami tarė:

LIAUDIS:

– „Sveika, Avinėlio ir Ganytojo Motina!
Sveika, dvasinių avių buveine!
Sveika, nuo nematomų vilkų mus sauganti!
Sveika, mums Rojaus vartus atidaranti!

Sveika, nes dangūs džiaugsmingai su žeme gieda!
Sveika, nes žemė su dangumi laiminga šoka!
Sveika, apaštalių nenutylančios lūpos!
Sveika, kankinių nepalaužiamasis ryžte!

Sveika, tikėjimo pamate tvirtasis!
Sveika, malonės įrodyme tikrasis!
Sveika, apiplėšianti pragarą!
Sveika, aprengianti mus šlolve!

Sveika, Nuotaka Mergele!”

5 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Kai išvydo išminčiai Dievą skelbiančią žvaigždę,
Pāskui jos spindesį traukė.
To žibinto laikydamies rado galingą Valdovą.
Pasiekę Tą, kurio pasiekt negali niekas,
Nudžiugo ir garsiai šaukė: „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

5 IKAS

II KANTORIUS:

Kaldėjos sūnūs išvydo ant rankų Mergelės Tą,
Kurs žmogų savo rankomis sukūrė.
Nors priėmęs Jis vėrgo pavidalą buvo,
Jie pažino Jį esant Valdovą.
Pagarbint Jį dovanomis suskubo
Ir Paláimintajai giedojo:

LIAUDIS:

– „Sveika, nenusileidžiančios žvaigždės Motina!
Sveika, mistinės dienos aūšra!
Sveika, apgaulės ugnį užgesinanti!
Sveika, apšviėčianti Trejybės slėpinius pažinusius!

Sveika, žmonių tironą nuvertusi nuo sosto!
Sveika, parodanti žmonių mylėtoją Kristų!
Sveika, nuo pagonių stabmeldystės išvaduojanti!
Sveika, nuo netyrų darbų mus gelbinti!

Sveika, ugnies garbinimą sunaikinusi!
Sveika, aistrų ugnį malšinanti!
Sveika, tikinčiųjų skaistumo Mokytoja!
Sveika, visų kartų džiaugsme!

Sveika, Nuotaka Mergele!“

6 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Išminčiai Dievo nešėjais ir skelbėjais tapę,
Babilonijon sugrižo.
Jie ištarmeį Tavo paklusę,
Visiems Tave Kristų esant paskėlbė,
O Erodą paliko lyg beprotį,
Nemokantį giedot „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

6 IKAS

II KANTORIUS:

Egiptė kadais tiesos spindesiu sušvitęs
Išvijai apgavystės tamsą.
Nepakeldami galybės Tavo, Atpirkėjau,
Stabai Egipto krito;
Išvadúotieji iš jų Dievo Motinai visi sušuko:

LIAUDIS:

– „Sveika, žmoniją pakėlusi!
Sveika, demonų galybę parbloškusi!
Sveika, melo šėlsma sutrypusi!
Sveika, stabų apgaulę sugėdinusi!

Sveika, jūra, dvasinį Faraoną nuskandinisi!
Sveika, uōla, trokštančius gyvenimo pagirdžiusi!
Sveika, ugnies stulpe, tamsoje vedanti!
Sveika, pasaulio āpsauga, plačiau už debesį
dengianti!

Sveika, pene, maną pakeičianti!
Sveika, dangiškos palaimos Tarnaite!
Sveika, pažadėtoji žeme!
Sveika, iš kurios medus ir pienas teka!
Sveika, Nuotaka Mergele!“

7 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Kai šį apgaulingą pasaulį jau ruošės apleist Simeonas,
Jam leidai Save lyg vaikėlį paimti ant rankų.
Tave jis pažino, jog Tu – Dievas tikrasis:
Neapsakoma išmintim Tavo stebėjos
Ir garsiai šaukė: „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

7 IKAS

II KANTORIUS:

Naują mums parodė kūriniją šitaip apsireikšdamas
Kūrėjas –
Mes Jojo irgi esam sukurti –
Jog gimė Jis be vyro išsaugodamas įščias týras,
Idaūt, regėdami stebuklą, Mergele šlovintume balsiai:

LIAUDIS:

– „Sveika, negendamumo žiede!
Sveika, susivaldymo vainike!
Sveika, prisikėlimo provaizdžiu sušvitusi!
Sveika, angelų gyvenimą paskelbus!

Sveika, saldžiausių vaisių medi, ištikimuosius
maitinantis!
Sveika, lapija, kurios gaiviañ pavėsy visi glaudžias!
Sveika, kuri nešiojai įščiose paklydusių Vadovą!
Sveika, pagimdžiusi belaĩsvių Atpirkėją!

Sveika, teisingojo Teisėjo permaldavime!
Sveika: esi Tu atleidimas nusikaltusių daugybei!
Sveika, drąsos drabuži tų, kurie apnuoginti – be
ryžto!
Sveika: Tu – meilė, visas aistras pranokstanti!
Sveika, Nuotaka Mergele!“

8 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Kitonišką gimimą, nei mūsų išvydę,
Mintis pakeldami į dangų svetimi pasauliui tapkim.
Tuo gimimu Aukščiausias Dievas žemėj
Nuolankiu žmogumi apsireiškė,
Kad į aukštybes Jis pakeltų tuos,
Kurie Jam šaukia: „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

8 IKAS

II KANTORIUS:

Visas būdamas žemybėj
Beribis Žodis nieku būdu aukštybių neapleido.
Juk dieviškasis Jojo nužengimas – ne vietos
pakeitimas,
O tik gimimas iš Dievą priėmusios Mergelės,
Kuri išgirdo tariant:

LIAUDIS:

– „Sveika, apglėbus Dievą neapglėbiamą!
Sveika, garbingiausiojo slėpinio vartai!
Sveika, nėtinčiųjų abejonės išklausanti!
Sveika, nenuginčijamas tikinčiųjų pasididžiavime!
Sveika, Sėdinčiojo ant kerubų Vežime švenčiausiasis!
Sveika, Gyvenančiojo virš serafų Buveine
kilniausioji!
Sveika, kuri prieštaravimus sutaikai!
Sveika, kurios mergystė ir motinystė tapo viena!
Sveika, per kurią nusižengimas išdildytas!
Sveika, per kurią atsivėrė Rojus!
Sveika, Kristaus Karalystės rakte!
Sveika, viltie amžinųjų gėrybių!
Sveika, Nuotaka Mergele!“

9 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Visos angelų būtybės stebėjos tavo žygdarbio didybe,
Kad žmogumi tapai.
Tave, kurs Dievas nepasiekiamas esi,
Kaip žmogų pasiekiamą visi išvydo.
Tu su mumis apsigyvent teikeis
Klausydamas Tau giedant „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

9 IKAS

II KANTORIUS:

Gražiakalbiūs oratorius tarsi žuvis nėbyles tapus
Prieš Tave, Dievo Gimdytoja, matom.
Kalbos jiems stinga apsakyt,
Kaip mergelė Tu likdama galėjai pagimdyti.
To slėpinio nustebinti ištikimai mes giedam:

LIAUDIS:

– „Sveika, inde išminties diėviškosios!
Sveika, Jo apvaizdos lobyne!
Sveika, filosofų neišmintingumą atskleidžianti!
Sveika, iškalbos mokytojų nemokšiškumą įrodanti!

Sveika, nes sukvailejo išmintingi tyrinėtojai!
Sveika, nes mitų kūrėjai išnyko!
Sveika, kuri sutraukai atėniečių pinkles!
Sveika, kuri žvejų tinklus pripildai!

Sveika, kuri ištrauki iš nemokšiškumo bedugnės!
Sveika, išmintimi daugybę apšviečianti!
Sveika, – Tu trókstančiųjų išsigelbėti laivas!
Sveika, – Tu uostas gyvenimo keleviams!

Sveika, Nuotaka Mergele!“

10 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Išgelbėti norėdamas pasaulį
Visų daiktų Kūrėjas laisva valia atėjo,
Ir Dievas būdamas, Ganytojas visų,
Dėl mūsų, žmonių, Jis apsireiškė kaip žmogus.
Būdamas Tu panašus į mus, kvieti į savo panašybę,
Tačiau kaip Dievas Tu girdi Tau giedant „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

10 IKAS

II KANTORIUS:

Mūras Tu esi mergelių bei visų prie Tavęs
besiglaūdziančių,
Dievo Gimdytoja Mergele.
Tave paruošęs sau Kūrėjas žemės ir dangaus
Apsigyveno Tavo iščiose, Tyriausioji;
Visus Tave išmokė sveikint:

LIAUDIS:

– „Sveika, mergystės tvirtovė!
Sveika, išganymo vartai!
Sveika, dvasinio atgimimo Vadovė!
Sveika, Dievo gerumo Tarnaite!

Sveika, Tu atgimdei pradėtuosius su kliáuda!
Sveika, Tu Mokytoja tų, kur išmintį pametę!
Sveika, proto temdytoją sunaikinusi!
Sveika, tyrumo Sėjėją pagimdžiusi!

Sveika, Tu santuokos nesuteptos alkierius!
Sveika, su Viešpačiu sutuokianti ištikimuosius!
Sveika, geroji ugdytoja mergelių!
Sveika, puošianti siélas tuoktuvėms su Kristumi!

Sveika, Nuotaka Mergele!”

11 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Per menkas, kad ir koks bebūtų, himnas trokštant
Pašlovinti didybę beribio Tavojo gailestingumo.
Nors mūsų giedamos, Karaliau Šventas, giesmės
Lyg smiltys būtų nesuskaitomos,
Atsidėkot Tau būtų ne gana už tai,
Ką Tu davei mums, giedantiems Tau „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

11 IKAS

II KANTORIUS:

Lyg šviesą nešantį žibintą tūnantiems tamsybėj
Mes regime Švenčiausiąją Mergele.
Ji šviesą dvasinę įžiebus rodo kelią,
Kad Dievo pažinimą mums visiems atneštų.
Spindesiu savu protus apšvietus
Šūksnių mūs taip pagerbiama:

LIAUDIS:

– „Sveika, nenusileidžiančios Aušros spindesy!
Sveika, spinduly dvasinės Saulės!
Sveika, Tu žaibas, nutviėskiantis sielas!
Sveika, Tu griausmas, nuvejantis priešus!

Sveika, nes šviesą gausiai spinduliuoji!
Sveika, nes trykšti mums upe apstybės!
Sveika, Tu tvenkinys, mums provaizdžius
atspindintis!

Sveika, nes núodėmės nuplauni netyrumą!

Sveika, Tu indas, sąžines nuplaunantis!
Sveika, taurė Tu, džiaugsmą semianti!
Sveika, Kristaus gerumo kvapsni malonysis!
Sveika, mistinės puotos gyvenime!

Sveika, Nuotaka Mergele!“

12 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Malonę duot atleisdamas skolas senąsias troško Tas,
Kuris visų žmonių skolas naikina.
Jis teikės pats ateit pas tuos,
Kurie nuo Jo malonės buvo atsitraukę.
Kai tik suplėšė skolos raštą,
Išgirdo visų Jam giedant „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

12 IKAS

II KANTORIUS:

Gimimą šlovindami Kristaus,
Tave visi apgiedam lyg šventovę gyvą,
O Dievo Gimdytoja!
Juk Tavo iščiose apsigyveno
Ranka savąja laikantis visatą Viešpats,
Kuris Tave pašventino, pašlovino
Visus išmokęs Tau giedoti:

LIAUDIS:

– „Sveika, Dievo ir Žodžio padaiņgte!
Sveika, nes Tu kilnesnė nei šventų Švenčiausioji!
Sveika, sandoros skrynTimer, Dvasios paauksuotoji!
Sveika, neišsemiamas gyvenimo lobyne!

Sveika, vainike dievobáimingų karalių garbiningasis!
Sveika, pasididžiavime kunigų maldingų!
Sveika, nepaimama Bažnyčios tvirtove!
Sveika, Karalystės nenugriáunamasis mūre!

Sveika, per kurią pergalės paminklai pastatomi!
Sveika, per kurią nugalime priešus!
Sveika, mano kūno sveikáta!
Sveika, mano sielos išganyme!

Sveika, Nuotaka Mergele!“

13 KONDAKAS

Giedant **tris** kartus 13 KONDAKĄ ir Akatistą baigiant 1 IKU ir 1 KONDAKU, pagrindinis celebrantas vėl smilko altorių, kryžių, ikoną ir tikinčiuosius (kaip ir apeigų pradžioje).

I KANTORIUS:

Labiausiai apgiedotoji Motina,
Pagimdžiusi šventų Švenčiausiąjį Žodį!
Mūs atnašą priimki,
Nuo negandų visų mus gelbėk;
Nuo būsimos bausmės Tu išvaduoki tuos,
Kurie Tau šaukia: „Aleliuja!“

LIAUDIS:

Aleliuja, aleliuja, aleliuja!

Tada, Akatistą baigiant, giedamas:

1 IKAS

II KANTORIUS:

Arkangelas iš dangaus pasiųstas buvo
Gimdytojai Dievo „Sveika“ ištarti.
Dvasios balsu prabilęs
Tave jis išvydo, Viešpatie, priimant kūną ir sudrebėjo;
Nuostabos pagautas, jis taip Jai tarė:

LIAUDIS:

– „Sveika, per kurią džiaugsmas suspindėjo!
Sveika, per kurią prakeikimas liovės!
Sveika, kuri iš nuopuolio šauki Adomą!
Sveika, kuri nuo ašarų vaduoji Ievą!

Sveika, žmonių mintims nepasiekiamoji aukštybe!
Sveika, net angelų akims neįžvelgiamoji gelme!
Sveika, nes esi Valdovo sostas!
Sveika, kuri nešioji Laikantį Visatą!

Sveika, Žvaigžde, Saulę mums parodanti!
Sveika, nes esi dieviškojo įsikūnijimo iščios!
Sveika, per kurią kūrinija atgimsta!
Sveika, dėl kurios garbinamas Tvėrėjas!

Sveika, Nuotaka Mergele!“

1 KONDAKAS

I KANTORIUS:

Tave, Káržyge nenugalimoji,
Už pergales padėkos liaupsėm apgiedu aš, Tavo
miestas,
Kurį nuo negandų visų išvadavai,
O Dievo Gimdytoja!
Todėl, turėdama neįveikiamą galybę,
Nuo visokių pavojų mane gelbėk,
Idaūt sveikinčiau Tave: Sveika, Nuotaka Mergele!

LIAUDIS:

Sveika, Nuotaka Mergele!

ŽODŽIO LITURGIJA

Žodžio liturgija atliekama (jei yra galimybė) bažnyčios viduryje veidu į žmones. Baigus giedoti Akatistą, patarnautojas arčiau žmonių nei pagrindinio celebranto vieta pastato Žodžio liturgijai jau iš anksto paruoštą pultą.

PIRMASIS SKAITINYS.

Iz 7, 10-14; 8, 10 („Š“ 301 p.)

Iz 9, 1-3. 5-6 („Š“ 303 p.)

Mch 5, 1-4a („Š“ 305 p.)

Zch 2, 14-17 („Š“ 307 p.)

Gal 4, 4-7 („Š“ 315 p.)

Apr 11, 19a; 12, 1. 3-6a („Š“ 309 p.)

PSALMĖS.

Prieg.: Viešpaties vardui šlovė per amžius.

Ps 112, 1-2. 3-4. 5-6. 7-8 („Š“ 298 p.)

Prieg.: Tu laiminga Mergele Marija, / nešiojusi amžinojo Tėvo Sūnų.

Prieg.: Didžių dalykų padarė man Visagalis, / ir šventas yra Jo vardas.

Lk 1, 46-47. 48-49. 50-51. 52-53. 54-55 („Š“ 295 p.)

Prieg.: Palaimintas vaisius iščių Tavųjų.

Jdt 13, 23bc-24a. 25abc („Š“ 294 p.)

ALELIUJA IR EVANGELIJOS

Mt 1, 18-23 („Š“ 318 p.)

Mt 2, 13-15. 19-23 („Š“ 319 p.)

Lk 1, 26-38 („Š“ 321 p.)

Lk 1, 39-47 („Š“ 322 p.)

Lk 2, 1-19 („Š“ 323-325 p.)

Lk 2, 27-35 („Š“ 325 p.)

Per Evangeliją gali būti smilkoma tokiu pat būdu kaip ir Mišių metu.

Po Evangelijos gali būti **trumpa** homilija.

Po homilijos pagr. celebrantas su diakonu iš dešinės atsistoja prieš altorių laiptų papėdėje, atsisukęs į altorių ir kryžių **ir giedodamas** pradeda bendruomeninę tikinčiųjų maldą. (Galima pasirinkti Visų Šventųjų litanijos melodiją.)

Pagr. celebr.: Idañt ateitų paláimintoji Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios Karalystė, ramybėje Viešpatį maldaukime.

Atliepas: Kyrie, eleison!

Diakonas, o jei jo nėra, pats pagr. celebrantas ar vienas kuris kitas kunigas **gieda** bendruomeninę tikinčiųjų maldą toliau.

Diak.: Ramybės iš aukštybių ir mūsų sielų išganymo *
Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Ramybės visam pasauliui, / šventųjų Dievo Bažnyčių gerovės / ir jų visų suvienijimo *
Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Už šią šventovę ir už tuos, / kurie kupini tikėjimo, pamaldumo ir Dievo baimės jon įžeñgia *
Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Už mūsų šventąjį Tėvą **N.** – Romos popiežių, / už mūsų vyskupą **N.**, / visus vyskopus, garbingą kunigiją, Kristaus diakonus / ir už visus patarnaujančius bei liaudį * Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Už Dievo saugomą mūsų šalį bei jos valdžią *
Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Už mūsų parapiją (miestą, kaimą, vienuolyną), už visus miestus, šalis ir už tuos, / kurie kupini tikėjimo juosė gyvena * Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Palankių orų, žemės derliaus gausybės ir ramybės laikų * Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Už keliaujančius, sergančius, kenčiančius, kalinčius, liūdinčius, / jiems apsaugos bei išganymo * Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Idañt būtume išvaduoti iš visokio sielvarto, pykčio ir nepritekliaus * Viešpatį maldaukime.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Apsaugok, išgelbėk, pasigailėk ir globok mus, Dieve, * savąja malone.

Atl.: Kyrie, eleison!

Diak.: Švenčiausiąją, Skaisčiausiąją, labiausiai Palaimintą, / Šlovingąją mūsų Valdovę Dievo Gimdytoją ir visuomet Mergele Mariją / ir visus šventuosius paminėję, / patys save, vienas kitą ir visą mūsų gyvenimą * Kristui Dievui paveskime.

Atl.: Tau, Viešpatie.

Pagr. celebr.: Ir leisk mums maloningai, Valdove, visiškai pasitikintiems, nesmerkiamiems drįsti šauktis Tave, Dangiškojo Dievo Tėvo, ir tarti:

Visi pamaldų dalyviai gieda:

Tėve mūsų, kuris esi danguje!
Teesie šventas Tavo Vardas,
teateinie Tavo Karalystė,
teesie Tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje.
Kasdienės mūsų duonos duok mums šiandien
ir atleisk mums mūsų kaltes,
kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams,
ir neleisk mūsų gundyti,
bet gelbėk mus nuo pikto.

Pagr. celebr.: Nes Tavo yra Karalystė ir galybė, ir garbė – Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios – dabar ir visados, ir per amžių amžius.

Atl.: Amen.

Diakonas atsigręžęs į žmones giedodamas paragina:

Diak.: Galvas Viešpačiui palenkite.

Pamaldų dalyviai palenkia galvas, o pagr. celebrantas, atsigręžęs į altorių ir kryžių, gieda maldą:

Pagr. celebr.: Meldžiame Tave, Viešpatie, įliek į mūsų širdis savo malonės, † kad, Angelui apreiškus, pažinę tavo Sūnaus Kristaus Įsikūnijimą, * per Jo kančią ir Kryžių būtume nuvesti į prisikėlimo garbę. Per Kristų, mūsų Viešpatį.

Atl.: Amen.

PABAIGA

Choras viena gaida žemai gieda:

Kyrie, eleison, Kyrie, eleison, Kyrie, eleison.
Viešpaties vardu, Tėve, palaimink.

Pgr. celebrantas, atsigręžęs į pamaldų dalyvius, gieda:

(jei sekmadienis ar Velykų laikas: Prisikėlęs iš mirusiųjų) Kristus, tikrasis mūsų Dievas, Skaisčiausiajai Jo Motinai, šventiesiems, šlovėngiesiems ir garbingiesiems apaštalams (šventajam, -ajai, **N.** (-iesiems **N.N.**) **čia paminėtini bažnyčios titulo ir tos dienos šventieji**), šventiesiems Lietuvos globėjams Jurgiui ir Kazimierui, palaimintiesiems vyskupui Jurgiui ir diakonui Georgijui ir visiems šventiesiems užtariant, tepalai~~x~~mina jus, tepasigaĩli ir teisgelbsti, nes yra geras ir mylintis žmones.

Atl.: Amen.

Pamaldų dalyviai atsitiesia.

Pagr. celebr.: Eikime ramybėje.

Atl.: Viešpaties vardu.

Chorui giedant pabaigos giesmę, pagrindinis celebrantas pabučiuoja altorių, visi rikiuojasi procesijoje. Išeinama trumpuoju keliu. Dievo Motinos ikona paliekama prie altoriaus.

VERSTA IR PARENGTA PAGAL:

PATROLOGIA GRÆCA,

red. J.P.Migne, 92 t., col. 1335 – 1348; Paris, 1860;

„Ἀνθολόγιον τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ“, τεῦχος Β', p.1587-1606;
ἐν Ῥώμῃ 1974.

APREIŠKIMO
ŠVENČIAUSIAJAI
DIEVO GIMDYTOJAI
AKATISTAS

Tiražas 1500

Išleido Kauno arkivyskupija

Rotušės a. 14a, LT-44279 Kaunas

Spausdino UAB „Spaudos praktika“

Chemijos g. 29, LT-51333 Kaunas